Raad van de Europese Unie

Brussel, 19 november 2026
(OR. en)

15402/26

EDUC 438
DIGIT 290
JEUN 242
SOC 715
EMPL 416
TELECOM 530

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad over vaardigheden en competenties om met artificiële intelligentie (AI) om te gaan

De delegaties vinden in de bijlage de bovengenoemde conclusies, die de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) tijdens zijn zitting van 19 november 2026 heeft goedgekeurd.

BIJLAGE

Conclusies van de Raad over vaardigheden en competenties om met artificiële intelligentie (AI) om te gaan

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

HERINNERT AAN de politieke achtergrond van de Europese Onderwijsruimte en de volledige verwezenlijking ervan, en aan de in de Unie aangenomen teksten over digitaal onderwijs, digitale vaardigheden en competenties en artificiële intelligentie.

ERKENT dat

1. snelle ontwikkelingen op het gebied van AI en AI-technologieën gevolgen hebben voor en onderdeel worden van het dagelijks leven van burgers;

2. AI en AI-technologieën het potentieel hebben om tal van voordelen op te leveren en de manier waarop kennis wordt ontsloten en weergegeven, alsook de manier waarop we leren en lesgeven op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding te transformeren;

3. er een toenemende druk is om in te spelen op de snel evoluerende digitale en AI-capaciteiten en ervoor te zorgen dat alle burgers uitgerust zijn met de vaardigheden en competenties die nodig zijn om AI en AI-technologieën te begrijpen, te gebruiken en er kritisch en verantwoord mee om te gaan, op een manier die aansluit bij de leeftijd;

4. AI en AI-technologieën ook veel uitdagingen voor onderwijs en opleiding met zich meebrengen; een van de belangrijkste daarvan is de noodzaak om te zorgen dat leerresultaten betekenisvol blijven, academische integriteit hoog in het vaandel staat, essentiële menselijke cognitieve processen worden gewaarborgd en er inspanningen worden geleverd om de digitale soevereiniteit te versterken;

5. verdere uitdagingen onder meer bestaan uit de noodzaak om ervoor te zorgen dat daar waar AI wordt ingezet, dit ethisch, verantwoord, transparant, duurzaam en op een inclusieve en mensgerichte wijze gebeurt, waarbij de grondrechten volledig worden gerespecteerd en schadelijke vooringenomenheid wordt beperkt, en de noodzaak om het leerproces te verbeteren, allemaal zaken die voortdurend moeten worden geëvalueerd;

6. AI en AI-technologieën in veel beroepen en loopbanen veranderingen teweegbrengen, en ook hebben geleid tot nieuwe, opkomende en zich ontwikkelende sectoren waarvoor gekwalificeerde en gespecialiseerde werknemers nodig zijn;

7. men in de hele Unie is gaan nadenken over leerplannen, leerprogramma's en onderwijs- en beoordelingsmethoden, waaronder nieuwe mogelijkheden voor pedagogische innovatie en gepersonaliseerd leren.

IS VAN OORDEEL DAT VAARDIGHEDEN EN COMPETENTIES VOOR AI

8. uiteenlopend van aard zijn en voortdurend opkomen en evolueren en nog steeds verder vorm krijgen;

9. steunen op bestaande digitale vaardigheden en transversale competenties, kritisch denken, ethisch bewustzijn, verantwoorde besluitvorming, empathie en andere sociaal-emotionele vaardigheden, creativiteit en veerkracht;

10. een combinatie zijn van digitale competenties, waaronder gegevens- en mediageletterdheid, algoritmisch begrip en het vermogen om de effecten, output en beperkingen van AI en AI-technologieën kritisch te evalueren en te interpreteren;

11. nieuwe vaardigheden omvatten, zoals prompting, kritische evaluatie en verificatie van door AI gegenereerde output, het gebruik van AI voor probleemstelling en -oplossing, het creëren, ontwerpen en vormgeven van AI, het vermogen om te herkennen wanneer AI beter niet wordt ingezet, en inzicht in de impact van AI en AI-technologieën op de samenleving en het milieu;

12. in elke levensfase moeten worden ontwikkeld op een manier die aansluit bij de leeftijd en relevant zijn voor alle niveaus en soorten onderwijs en opleiding;

13. belangrijk zijn voor burgers om toegang te krijgen tot, deel te nemen aan en zich aan te passen aan een veranderende arbeidsmarkt die inspeelt op het gebruik van AI en AI-technologieën;

14. voortdurende reflectie, samenwerking en dialoog vereisen tussen beleidsmakers, lerenden, onderwijzers, aanbieders van onderwijs en opleiding, onderzoeksinstellingen, sociale en economische partners en alle belanghebbenden om empirisch onderbouwde evaluatie en de uitwisseling van beste praktijken te vergemakkelijken en gedeelde verantwoordelijkheid te bevorderen.

BENADRUKT het belang van Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad (“verordening artificiële intelligentie”), waarin een kader wordt vastgesteld voor het veilige, ethische en betrouwbare gebruik van AI, ook in onderwijs en opleiding.

WIJST EROP dat digitale soevereiniteit en strategische autonomie essentieel zijn voor Europa, en merkt op dat het van cruciaal belang is minder afhankelijk te worden van buiten Europa ontwikkelde instrumenten en technologieën op het gebied van AI, ook in onderwijs en opleiding.

IS INGENOMEN MET

15. DigComp 3.0 (2025), de vijfde versie van het Europees digitalecompetentiekader, dat de gevolgen voor vaardigheden weerspiegelt van recente en opkomende digitale technologische trends, waaronder AI;

16. Empowering learners for the age of AI: een kader voor AI-geletterdheid voor het basis- en secundair onderwijs (2026, OESO/Europese Unie) voor de ontwikkeling van AI-gerelateerde vaardigheden en competenties in het basis- en secundair onderwijs en een groter gedeeld begrip van de kennis, vaardigheden en attitudes die lerenden nodig hebben om AI in het onderwijs, op het werk en in de samenleving te gebruiken, te creëren, te beheren en vorm te geven.

IS HET EENS OVER het volgende

17. alle niveaus en vormen van onderwijs en opleiding moeten blijven nadenken over hoe ze op passende en verantwoorde wijze kunnen inspelen op de ontwikkeling en het gebruik van AI en AI-technologieën;

18. er is een coherente en empirisch onderbouwde aanpak nodig om de ontwikkeling van de nodige vaardigheden en competenties voor burgers in de context van AI en AI-technologieën te ondersteunen;

19. onderwijs en leren op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding moeten mensgericht blijven en er moet aandacht worden besteed aan de mogelijke negatieve impact van AI en AI-technologieën, zoals een te grote afhankelijkheid van AI-instrumenten, mis- en desinformatie en het kwaadwillige gebruik van content, cyberpesten, algoritmische vooringenomenheid, discriminatie, leerverlies, cognitieve ontlasting, bezorgdheid over gegevensbescherming en privacy, bedreiging van de academische integriteit en de sociale en milieueffecten;

20. er moet aandacht worden besteed aan een verantwoord, veilig en transparant gebruik van gegevens, in overeenstemming met de gegevensbeschermingswetgeving van de Unie, en burgers moeten begrijpen wat de gevolgen zijn van het delen van gegevens met AI- en AI-technologieën;

21. het bieden van een toereikend niveau van geletterdheid, wiskunde en wetenschappen voor iedereen vormt de basis voor alle verdere leeractiviteiten; deze basis stelt lerenden in staat zowel bredere als meer gespecialiseerde competenties te ontwikkelen, ook op het gebied van AI;

22. voor- en vroegschoolse educatie en opvang is belangrijk om de vroege ontwikkeling van kritisch denken en andere basisvaardigheden te ondersteunen, wat essentieel is om kinderen en jongeren in staat te stellen veilig en doeltreffend gebruik te maken van digitale technologieën en AI naarmate zij ouder worden;

23. schoolonderwijs speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van vaardigheden en competenties op het gebied van AI en AI-technologieën om lerenden op een manier die aansluit bij hun leeftijd te helpen AI op een verantwoorde, veilige en ethische manier in te zetten, te creëren, te beheren en vorm te geven en tegelijkertijd hun digitale competentie te bevorderen;

24. ouders, verzorgers en gezinnen spelen een zeer belangrijke rol bij het ondersteunen van kinderen en jongeren om vroeg de vaardigheden en competenties voor AI te ontwikkelen en inzicht te krijgen in de kansen en risico's van digitalisering;

25. gezien de impact die AI en AI-technologieën hebben op veel disciplines, kunnen leerprogramma's in het hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie alle lerenden ondersteunen bij de ontwikkeling van de vaardigheden en competenties om AI en AI-technologieën doeltreffend en verantwoord te gebruiken;

26. hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de geavanceerde digitale vaardigheden die nodig zijn voor nieuwe, opkomende en evoluerende beroepen en loopbanen in sectoren die AI-technologieën gebruiken en van groot belang zijn voor innovatie en concurrentievermogen;

27. instellingen voor hoger onderwijs spelen een leidende rol bij het bevorderen van onderzoek dat bijdraagt tot de verdere ontwikkeling van veilige en betrouwbare AI en AI-technologieën, innovatie om de mogelijke concurrentievoordelen van AI te benutten, ondersteunt en de maatschappelijke, ecologische en economische gevolgen van AI en AI-technologieën evalueert;

28. er moet, in een context waarin AI wijdverbreid is, worden nagedacht over de beoordelingspraktijk op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding teneinde de leerresultaten en de academische integriteit te waarborgen;

29. een leven lang leren, met inbegrip van volwasseneneducatie, is van essentieel belang om alle burgers in staat te stellen te blijven leren over AI en AI-technologieën en hun vaardigheden en competenties verder te ontwikkelen in reactie op technologische veranderingen, onder meer door bij- en omscholing en flexibele, dynamische en korte cursussen, zoals microcredentials;

30. niet-formele en informele leerervaringen kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van vaardigheden en competenties die relevant zijn voor AI en AI-technologieën bij burgers van alle leeftijden.

BENADRUKT het volgende

31. er zijn gerichte maatregelen nodig om de vaardigheden en competenties op het gebied van AI en AI-technologieën te versterken voor alle burgers in alle levensfasen, en met name voor diegenen met een laag niveau van digitale vaardigheden;

32. er zijn inclusieve benaderingen nodig om burgers, ongeacht hun geslacht, leeftijd, uiteenlopende behoeften, geografische locatie of sociaal-economische achtergrond, in staat te stellen deel te nemen aan leermogelijkheden, onder meer door belemmeringen in verband met toegankelijkheid, mobiliteit, participatie en taal aan te pakken en door ervoor te zorgen dat de digitale kloof of andere bestaande ongelijkheden niet verder toenemen;

33. het welzijn en de digitale balans moeten voortdurend worden bevorderd, zodat burgers een gezonde en verantwoorde manier ontwikkelen om met AI en AI-technologieën om te gaan;

34. levenslange begeleiding moet met de technologische ontwikkelingen mee evolueren, maar daarbij wel mensgericht blijven, zodat burgers worden geholpen weloverwogen keuzes te maken over leermogelijkheden, ontwikkeling op persoonlijk vlak en loopbaantrajecten;

35. in het kader van initieel onderwijs en initiële opleiding en permanente professionele ontwikkeling moeten leerkrachten, opleiders, onderwijzers en schoolleiders worden ondersteund bij de aanpassing aan technologische veranderingen, ongeacht hun niveau van digitale paraatheid, bij de ontwikkeling van voldoende AI-geletterdheid, met inbegrip van inzicht in de kansen, risico's en potentiële schade die gepaard gaan met AI en AI-technologieën, bij het gebruik van AI om hun pedagogische benaderingen te verbeteren en bij de verwerving van vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën;

36. aanbieders van onderwijs en opleiding hebben steun nodig voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid inzake het gebruik van AI en AI-technologieën, onder meer met betrekking tot kwesties als academische integriteit, plagiaat, auteursrecht, transparantie, openbaarmaking van het gebruik van AI, governance, menselijk toezicht, veiligheid, privacy en ethische kwesties;

37. gezien het snelle tempo van de veranderingen op het gebied van AI en AI-technologieën is het van essentieel belang om de veranderende behoeften aan vaardigheden, waaronder geavanceerde digitale vaardigheden, in kaart te brengen, erop te anticiperen en erop te reageren, in de context van het algemene concurrentievermogen van de Unie.

VERZOEKT DE LIDSTATEN

38. een coherente, inclusieve en empirisch onderbouwde aanpak te volgen ter ondersteuning van de ontwikkeling van de vaardigheden en competenties die burgers nodig hebben in de context van AI en AI-technologieën, door voortdurende reflectie, uitwisseling van beste praktijken, samenwerking en dialoog tussen beleidsmakers en alle relevante belanghebbenden;

39. gebruik te maken van relevante bestaande EU-instrumenten, zoals DigComp 3.0, het kader voor AI-geletterdheid voor het basis- en secundair onderwijs en de geactualiseerde richtsnoeren voor het ethische gebruik van artificiële intelligentie en gegevens bij het onderwijzen en leren voor onderwijzers, bij het ontwikkelen en actualiseren van nationale en/of regionale leerplannen, kaders en leer- en beoordelingsprogramma's die de voor AI vereiste vaardigheden en competenties omvatten;

40. leerkrachten, opleiders, onderwijzers en schoolleiders te ondersteunen om voldoende AI-geletterdheid te ontwikkelen en te leren over de verwerving van vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën als onderdeel van initieel onderwijs en initiële opleiding en permanente professionele ontwikkeling; hen aan te moedigen de kansen die AI biedt te benutten en weloverwogen te beslissen over het gebruik van AI wanneer AI de pedagogische aanpak versterkt en de behoeften en het ontwikkelingsniveau van lerenden in aanmerking neemt;

41. scholen en aanbieders van onderwijs en opleiding ondersteuning en begeleiding te bieden bij de ontwikkeling van vaardigheden en competenties in verband met AI en AI-technologieën, op een manier die aansluit bij de leeftijd; alsook bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, door middel van instellingsbrede benaderingen, inzake het gebruik van AI en AI-technologieën die menselijke invloed, inclusie, billijkheid en welzijn waarborgen;

42. aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en hoger onderwijs aan te moedigen bestaande leerprogramma's te actualiseren en nieuwe te ontwikkelen voor de geavanceerde kennis, vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën die nodig zijn voor nieuwe en veranderende beroepen en loopbanen;

43. een aanpak voor een leven lang leren te bevorderen om burgers van alle leeftijden in staat te stellen vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën te ontwikkelen, onder meer door bij- en omscholing en flexibele, dynamische en korte cursussen, zoals microcredentials;

44. te overwegen om AI en AI-technologieën, met inbegrip van AI-geletterdheid en geavanceerde digitale vaardigheden, op te nemen in de nationale en regionale vaardighedenplanning;

45. de impact van AI en AI-technologieën op onderwijs en opleiding op alle niveaus te evalueren, met inbegrip van de gevolgen voor bestaande ongelijkheden zoals gender, handicap, sociaal-economische achtergrond en geografische locatie, waarbij waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande gegevens en evaluatie-instrumenten;

46. ten volle gebruik te maken van bestaande EU-fondsen, samenwerkingsinstrumenten en -programma's, kaders en richtsnoeren ter ondersteuning van ontwikkelingen en hervormingen in verband met vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën, en samen te werken om oplossingen te ontwikkelen, met inbegrip van oplossingen die gebruikmaken van Europese opensourcemogelijkheden.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE om, binnen haar bevoegdheden en in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel

47. de samenwerking, het delen van goede praktijken, de uitwisseling van beleid en de capaciteitsopbouw tussen de belanghebbenden op het gebied van mensgerichte benaderingen van AI, met inbegrip van vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën, te faciliteren en met de lidstaten samen te werken aan de geplande activiteiten op het gebied van vaardigheden en competenties voor AI en AI-technologieën;

48. de kennisbasis over de impact van AI en AI-technologieën op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding te versterken, met bijzondere aandacht voor de leerresultaten, onder meer door samen te werken met andere internationale organisaties zoals de OESO, Unesco en de Raad van Europa;

49. instrumenten zoals DigComp 3.0, het kader voor AI-geletterdheid voor het basis- en secundair onderwijs en de geactualiseerde richtsnoeren voor het ethische gebruik van artificiële intelligentie en gegevens bij het onderwijzen en leren voor onderwijzers te promoten als middelen die de lidstaten kunnen gebruiken ter ondersteuning van de beleidsvorming, alsook onder leerkrachten, opleiders, onderwijzers en schoolleiders, en aanbieders van onderwijs en opleidingen;

50. voort te bouwen op de werkzaamheden van het kader voor AI-geletterdheid voor het basis- en secundair onderwijs zodat er kaders voor AI-geletterdheid voor burgers in andere levensfasen worden ontwikkeld;

51. hulpmiddelen blijven voortbrengen en verspreiden om een ethisch, verantwoord, inclusief, veilig en transparant gebruik van AI-instrumenten in onderwijs en opleiding te ondersteunen, die gelijke tred houden met de snelle ontwikkelingen en burgers in alle levensfasen ondersteunen;

52. relevante professionele leermogelijkheden voor leerkrachten, opleiders, onderwijzers en leiders te blijven ontwikkelen en aanbieden, bijvoorbeeld via netwerken voor intercollegiaal leren en praktijkgemeenschappen, waaronder de Europese hub voor digitaal onderwijs, het Europees platform voor schoolonderwijs en het elektronisch platform voor volwassenenonderwijs in Europa (Epale);

53. samen met de lidstaten initiatieven voor te bereiden en uit te voeren om Europa beter op de toekomst voor te bereiden, en de lidstaten te ondersteunen bij de aanpassing aan AI en AI-technologieën, alsook te overwegen beleidsinitiatieven te ontwikkelen om innovatieve benaderingen voor de doeltreffende, veilige en verantwoorde integratie van AI in onderwijs en opleiding te testen, te evalueren en op te schalen, onder meer door middel van Europese opensourcemogelijkheden.